

Productverslag

2012

T^um b a

O E R G R I N Z E N

INLEIDING

De 'tumba' is een Caribisch muziekgenre en een symbool voor saamhorigheid en verbinding. Ook in Tibet geeft 'tumba' gezamenlijkheid aan. En in Fryslân staat Tûmba voor een mienskip waarin we én bruggen bouwen én kleur bekennen.

Saamhorigheid en verbinding gaat over de vraag hoe we met elkaar willen omgaan. Welke gewoonten, normen en samenwerking willen we stimuleren in onze Friese cultuur? Wat is in het contact met elkaar echt belangrijk, betekenisvol en wat raakt ons?

Over deze thema's gaat het werk van Tûmba. We zetten de vensters hierbij open en kijken 'oer grinzjen'. Immers, zoals we in Fryslân onderling met elkaar willen omgaan, geldt evenzeer voor ons contact met de rest van de wereld.

Concreet betekent dit: het betalen van een eerlijke prijs aan producenten in Azië of Afrika steunt op dezelfde morele basis als het gelijk behandelen van werknemers hier in Fryslân ongeacht leeftijd, afkomst en seksuele voorkeur. Het gaat hierbij over onszelf en anderen, over betrokkenheid, relativeren, tolerantie, over liefhebben en vechten, over *Ubuntu* en *Hannah Arendt*, over moraal zonder moraliserend te willen zijn.

We verbinden Fryslân met de wereld en dat maakt Tûmba tot een unieke organisatie: er ontstaan dwarsverbanden van antidiscriminatie tot duurzaamheid en van Fair Trade tot het tegengaan van pesten op het schoolplein. Thema's die op het eerste oog nogal verschillen maar die bij nadere beschouwing hand in hand staan, omdat ze gebaseerd zijn op dezelfde uitgangspunten en wensen, ut leafde foar de wrâld.

Onze missie is:

"Tûmba geeft kleur aan de mensenrechten door wereldburgerschap en gelijke behandeling praktisch vorm te geven. Tûmba draagt bij aan een provincie waar we samenleven in een open relatie met de rest van de wereld: gelijkwaardige relaties, eerlijke handel, een positieve waardering van diversiteit, het streven naar rechtvaardigheid en duurzaamheid. Tûmba doet dit middels heldere, resultaatgerichte activiteiten waarbij samenwerking voorop staat."

Dit productverslag toont en verantwoordt aan subsidiegevers de activiteiten die zijn uitgevoerd in 2012.

Brenda Ottjes
directeur

maart 2013

PRODUCTEN WERELDBURGERSCHAP

AI SERVICELOKET

Het Sociaal en Cultureel Planbureau kwam in 2012 met een studie naar 'Particuliere Initiatieven in Ontwikkelingssamenwerking'. In dit rapport wordt vooral gekeken naar de effecten van het werk van lokale PI-groepen op de eigen lokale gemeenschap hier in Nederland. Het Planbureau concludeert dat via de PI's nieuwe en soms duurzame relaties ontstaan, wat het vermoeden rechtvaardigt dat door deze initiatieven banden worden gesmeed die bijdragen aan sociale samenhang en die een positieve impuls kunnen betekenen voor het lokale samenleven. Die honderden Friese PI groepen geven niet alleen steun aan projecten in de Derde Wereld maar zij dragen ook bij aan de versterking van de Mienskip hier in Fryslân.

Van de organisaties die projecten van particuliere initiatieven financieel steunen zijn alleen Impulsis, Cordaid en Wilde Ganzen over.

Doelen

- Door deskundige begeleiding bijdragen aan verhoging van kwaliteit.
- Projecten die niet voldoen aan basisvoorwaarden 'wegfilteren'.
- Alert zijn op nieuwe vragen en trends en deze vertalen naar informatieaanbod
- Verdergaande opbouw van netwerk.
- Organisaties wijzen op netwerk Friese Wereldatlas.
- Informeren en enthousiasmeren van 300 organisaties in Fryslân betreffende introductie van digitaal netwerk.
- Geïnteresseerde organisaties vragen om thema's voor uitwisseling en trainingen aan te dragen.
- Draagvlak van IS verbeteren en versterken.
- Bekendheid geven aan resultaten van het Nederlandse ontwikkelingsbeleid.

Resultaten

- Uitwisseling over voedselvraagstuk met 18 Friese organisaties.
- Training over 'Microkrediet' voor 7 Friese organisaties.
- 3 trainingen over thema 'Succesvol Bedelen' voor 37 Friese organisaties.
- 9 begeleidingstrajecten voor projecten, waaronder 6 financiële aanvragen met potentie die doorverwezen zijn naar Wilde Ganzen, particuliere fondsen.
- 13 begeleidingstrajecten dan wel gesprekken over heroriëntatie op koers van project, samenwerking met derden, aanbod van deskundigheid aan project eigenaren in ontwikkelingslanden, stages in Afrika of de opzet van 2 muziekprojecten met als doel om multicultureel samenleven te bevorderen.
- 27 servicevragen over zeer uiteenlopende onderwerpen als: Afrikaanse artiesten voor optredens, adressen van uitzendingsorganisaties, stagiaires op zoek naar informatie of specifieke deskundigheid, de beste manieren om sponsors te benaderen, zoeken naar Afrikaanse, Arabische en Aziatische artiesten die mee willen werken aan CD.

- Bijdrage aan e-book over ondernemerschap in Derde Wereld.
- Friese organisaties zijn duidelijk op zoek naar andere manieren om geld binnen te halen. Tûmba speelde hier op in en organiseerde trainingen 'Succesvol Bedelen'. Dit is een methode die gebaseerd is op de technieken van de marketing en gericht is op een groot potentieel van mogelijke gevers.
- Uitwisseling van kennis bleef een sterk aandachtspunt. Er waren druk bezochte uitwisselingen over het gebruik van Sociale Media, Voedselzekerheid en Micro krediet.
- Nieuw in 2012 was ook dat groepen naar Tûmba komen om hun koers tegen het licht te houden. Zijn wij na zo veel jaar nog wel zinvol bezig? Een door een groep in Leeuwarden gesteunde ambachtsschool in Kenia gaf al vele jaren onderricht in timmeren, autotechniek en kleding maken. En dat terwijl er juist in Kenia stormachtige ontwikkelingen plaatsvinden op het gebied van de moderne media. Ook de sectoren van beveiliging en hotellerie zijn hot op dit moment.

De trainingen leiden tot meer deskundigheid. Dat blijkt uit de evaluaties die na elke training worden gehouden. De waarderingscijfers variëren tussen de 7,8 en de 8,6 op een schaal van 1 t/m 10.

Bekendheid van Serviceloket leidt niet tot meer aanvragen over financieringsmogelijkheden, maar wel tot geheel andere vragen zoals heroriëntaties op de koers van project.

Bekendheid leidt ook tot verzoeken om ondersteuning van projecten van organisaties uit andere provincies. Vanwege de beperkte ruimte kan Tûmba hier maar in zeer beperkte mate in voorzien.

Aanpak

- Aanbod van goede kwaliteit in begeleidingstrajecten en trainingen.
- Voortdurend trainingen en begeleidingstrajecten evalueren.
- Groepen attent maken op internetfora als My World en Wordpress, waar uitwisseling plaatsvindt over onderwerpen die van belang zijn voor mondiale groepen.
- Via website, mailingen en andere media bekendheid geven aan Derde wereld-activiteiten en actuele ontwikkelingen.
- Meewerken aan e-book.

Middelen

• kosten personeel	24.300
• kosten activiteiten	8.100
Totaal	32.400
• bijdrage provincie Fryslân	19.700
• bijdrage gemeente Leeuwarden	2.700
• bijdrage gemeenten	3.000
• bijdrage fondsen	7.000

A2 FRYSLAN FAIRTRADE

De provincie Fryslân wil in 2015 de eerste Fairtrade provincie in Nederland zijn. Een belangrijk onderdeel van deze doelstelling is dat 12 Friese gemeenten de titel Fairtrade hebben behaald en dat nog eens 8 gemeenten actief zijn in de Fairtrade campagne. Dit alles gemeten naar het totaal van 27 Friese gemeenten.

De provincie gunde Tûmba de opdracht om gemeenten enthousiast te maken voor Fairtrade.

Doelen

- Fries publiek informeren over Fairtrade.
- Friese gemeenten informeren over Fairtrade
- Gemeenten uitnodigen om besluiten te nemen betreffende Fairtrade
- Gemeenten voorzien van 'gereedschap' om Fairtrade proces in gang te zetten.

Resultaten

- Het Fries is geïnformeerd over Fairtrade en over de achtergrond van eerlijke handel.
- Alle Friese 27 Friese gemeenten zijn geïnformeerd over Fairtrade.
- In Smallingerland, Ooststellingwerf, Súdwest-Fryslân, Dongeradeel en Leeuwarden kwam besluitvorming omtrent Fairtrade tot stand.
- Burgers, ambtenaren en raadsleden uit Heerenveen, Kollumerland, Skarsterlân, Menaldumadeel en Weststellingwerf zetten zich in om besluitvorming over Fairtrade te bewerkstelligen.
- Alle Colleges van B&W kregen in de eerste week van januari een doosje Fairtrade bonbons toegestuurd om zo op een smakelijke wijze kennis te maken met een smakelijk product en met de Friese Campagne.
- In de zomer verschenen er acht portretten van bekende Friezen die zich uitspraken over Fairtrade.
- Op 2 november vond de aftrap van de Friese Fairtrade campagne plaats met 85 enthousiaste Fairtraders. De bijeenkomst vormde de aanleiding om in verschillende gemeenten Fairtrade initiatieven in gang te zetten.
- Tûmba organiseerde een bijeenkomst naar aanleiding van de kritiek op Fairtrade in o.a. de Leeuwarder Courant. Op de bijeenkomst kwam vooral naar voren dat Friese Fairtraders behoefte hebben aan verhalen die het belang van Fairtrade illustreren.

Aan het eind van 2012 kon de balans worden opgemaakt. Twee gemeenten behaalden de titel al eerder, 3 gemeenten hebben het voornemen om de titel te behalen vastgelegd in een besluit, 2 gemeenten onderzoeken hoe ze de criteria voor Fairtrade gemeente kunnen invullen en in 5 andere gemeenten zijn burgers, ambtenaren en raadsleden bezig om hun gemeente enthousiast te maken voor Fairtrade.

Aanpak

- Aanbieden van 8 portretten aan Huis aan Huis bladen, Te Gast in LC.
- Aanbieding van twee trainingen
- Presentaties op Green Event, Duurzaamheidsbeurs in Drachten, en Oars manifestatie in Burgum
- Samen met Global Goals ontwikkelen van nulmetingen en deze aanbieden aan Dongeradeel en Smallingerland.
- Aanbieden van Fairtrade bonbons bij aankondiging Fairtrade campagne
- Advisering aan Súdwest-Fryslân, Ooststellingwerf, Heerenveen, Smallingerland en Weststellingwerf, Leeuwarden en Kollumerland.

Middelen

• kosten personeel	42.400
• kosten activiteiten	9.800
Totaal	52.200
• bijdrage provincie Fryslân	45.900
• bijdrage fondsen	6.300

A3 PUBLIEKE OPINIE

Tûmba heeft goede en brede contacten met de media, zowel provinciaal als nationaal. Met regelmaat haalde Tûmba ook in 2012 de pers, werden opinieartikelen geplaatst, en wisten journalisten van radio, tv en kranten ons centrum te vinden. Ook via de website en de sociale media bereikt Tûmba een groot publiek.

Doelen

- Middels publicaties en media-optredens beïnvloedt Tûmba het maatschappelijk debat. Door het schrijven van artikelen belichten we de diverse kanten van een actuele gebeurtenis.
- Lezers, luisteraars en kijkers krijgen een meer divers beeld van een actuele gebeurtenis of een ontwikkeling die gaande is in de (mondiale) samenleving.
- Door middel van deze website de bekendheid en toegankelijkheid vergroten van een groot aantal organisaties in Fryslân dat zich bezighoudt met internationale samenwerking, mensenrechten, vluchtelingenwerk en anti-discriminatie .
- Door middel van een digitale nieuwsbrief, die minimaal driemaal per jaar wordt verzonden, blijven de organisaties op de hoogte van actuele (landelijke en provinciale) zaken, activiteiten.
- Via de website van Tûmba bekendheid geven aan het werk en activiteiten van Tûmba
- Publiek informeren over mondiale ontwikkelingen via weblog
- Publiek informeren over landelijke ontwikkelingen en actuele zaken rond mondiale zaken en wereldburgerschap.

Resultaten

Publicaties in:

- Friesch Dagblad: 4 artikelen (10 januari; 14 april; 27 april; 7 november)
- Leeuwarder Courant: 6 artikelen (13 januari; 17 maart; 14 april; 28 april; 6 oktober; 14 november)
- Huis-aan-Huis: 8 artikelen (augustus – september)
- Franeker Courant: 5 artikelen (april – mei)
- Het Goede Leven: 22 april
- Het aantal visits aan de Tûmba-website is gestegen van 19182 in 2011 naar 22.632 over 2012. Dit is een stijging van 18%, een aanzienlijke verbetering in vergelijking met 2011 (toen steeg het aantal bezoekers met 2%).
- De Facebookpagina van Tûmba is eind 2012 overgezet van een zogenaamde 'vriendenpagina' naar een 'organisatiepagina'. Deze telt geen vrienden, maar likes. Eind 2012 had Tûmba 480 likes, met gemiddeld 90 bezoekers per maand. Veel berichten van de website en het weblog werden doorgelinkt naar de Facebook- en Twitterpagina. Daar worden verder ook interessante berichten over wereldburgerschap uit nationale en

internationale media geplaatst.

Het Twitteraccount van Tûmba had eind 2012 313 volgers.

Aanpak

Ook in 2012 wist de media Tûmba te vinden, en vice versa.

Aankondigingen en (foto)verslagen van activiteiten werden in kranten gepubliceerd. Ook radio en tv deden verslag van diverse Tûmba-activiteiten. Daarnaast werden in provinciale dagbladen in totaal 10 opinieartikelen gepubliceerd en verscheen in Huis-aan-Huis en de Franeker Courant respectievelijk 8 en 5 artikelen.

Oplagen (totaal):

- Friesch Dagblad: 61.860
- Leeuwarder Courant: 495.480
- Huis-aan-Huis: 536.000
- Franeker Courant: 140.000
- Website Tûmba: 22.632 visits

• In 2012 heeft Tûmba 7 digitale Nieuwsbrieven verstuurd. 2 daarvan waren in het kader van Fryslân Fairtrade, 1 om specifiek aandacht te vragen voor de bijeenkomst over Facebook en 1 speciaal bedoeld voor donateurs van Tûmba. De andere 3 waren reguliere Nieuwsbrieven, waarin we activiteiten van Tûmba onder de aandacht brachten.

Door het actueel houden van de informatie op de website en dan met name op de startpagina onder 'actueel' werd de Friese bevolking geïnformeerd over actuele zaken rond mondiale onderwerpen, anti-discriminatie en wereldburgerschap.

Via het weblog, gekoppeld aan de Tûmba-site is het publiek diepgaander geïnformeerd over mondiale ontwikkelingen. Aantal visits: 5022.

Middelen

• kosten personeel	6.500
• kosten activiteiten	1.500
Totaal	8.000
• bijdrage provincie Fryslân	4.700
• bijdrage fondsen	3.300

A4 ONDERZOEK

Op een eenvoudige en goedkope manier weet Tûmba, in samenwerking met onderzoeksbureau Vraaghetdevries.nl, de mening van Friezen te peilen over wereldburgerschap en gelijke behandeling. In 2012 werd één onderzoek verricht naar de mening over discriminatie, met daarin vragen over racistische grappen, het plan voor een nachtelijke wandeltocht voor respect en vrijheid (SWALK), en over nationale herdenkingsdagen. Het bleef in 2012 bij één onderzoek, omdat in de zomer bekend werd dat Vraaghetdevries.nl ermee stopt.

Doelen

- Tûmba laat periodiek onderzoek doen naar de stand van zaken op het gebied van (draagvlak voor) Wereldburgerschap in Fryslân en stelt deze gegevens (ook) ter beschikking van haar achterban, provincie en NCDO. Dat levert inzichten op voor nieuw beleid.
- Inzicht verwerven in de mening van het Friese publiek over actuele mondiale onderwerpen
- Trends binnen actieve groepen op het gebied van internationale samenwerking zichtbaar maken en vertalen in beleid.
- Versterking van mondiaal draagvlak in Fryslân.

Resultaten

- Onderzoek in maart
- Gegevens over racistische en seksistische grappen, SWALK, nationale herdenkingsdagen en het koningshuis.

Uit het onderzoek blijkt dat zes op de tien Friezen het scheldwoord 'homo' als schokkend ervaren. Verder blijkt dat ruim zes op de tien Friezen vinden dat 5 mei een jaarlijkse nationale feestdag moet worden en dat driekwart van de Friezen niet een christelijke feestdag wil inruilen voor een feestdag van een andere religie. Ook interessant is het feit dat 84% van de Friezen vindt dat na het aftreden van koningin Beatrix Koninginnedag gevierd moet blijven worden.

Aanpak

- Onderzoek maart afgenomen onder 1353 inwoners van Fryslân
- Leeuwarder Courant besteedde aandacht aan resultaten

Middelen	
• kosten personeel	1.800
• kosten activiteiten	2.200
Totaal	4.000
• bijdrage provincie Fryslân	2.500
• bijdrage fondsen	1.500

A5 FERHALEN FAN FIERRENS

Manisha, de dochter van Shahnoz Ahmadi, één van de vertellers, deed in 2012 mee aan het televisieprogramma Puberruil (KRO). Zij, een Afghaanse meid, woont in Britsum en ruild met Rianne uit het Noord-Hollandse Bakkum. Op ROC FriesePoort in Leeuwarden is de uitzending vertoond in aanwezigheid van en met commentaar van de moeder. Zij had zelf ook een rol in de uitzending en vertelde hoe de opnames verliepen. Ondanks het onbegrip en de vooroordelen en ook de weerstand die sommige situaties opleverden was het contact tussen beide families. En er is nog steeds contact. Met de studenten van ROC Friese Poort is over de uitzending gediscussieerd. Vooral het item dat het Afghaanse meisje niet naar de disco mocht (wat ook gevolgen had voor het Noord- Hollandse meisje) en haar tweelingbroer wel, werd uitvoerig besproken en door moeder werd uitgelegd wat hier de culturele reden van is.

Doel

- Kinderen en jongeren informeren over de achtergronden van migratie; mensen uit diverse landen vertellen hun ervaringen met migratie
- Kinderen en jongeren informeren over de relatie tussen ontwikkeling hier en het ontwikkelingsvraagstuk in het land van herkomst
- Vrouwenorganisaties, zoals Vrouwen van Nu/Plattelandsvrouwen, informeren over de positie van vrouwen in ontwikkelingslanden
- Bekendheid geven aan Millenniumdoelen

Resultaten

- 23 gastlessen voor kinderen van basis-en speciaal onderwijs in Fryslân: 413 kinderen
- 11 gastlessen voor leerlingen mbo: 252 kinderen; Leeuwarden, Drachten, Heerenveen
- 8 lezingen Vrouwenorganisaties: 510 mensen ; Joure, Balk, Vledderveen, Dokkum, Witmarsum, Burgum, Oude Bildtziyl, Mantgum.

Totaal bereik: 1150 personen

Gastlessen voor kinderen waren gericht op Latijns-Amerika. Hierin gingen de kinderen, in hun fantasie, samen met de vertellers op reis naar deze landen en werd er door de vertellers een persoonlijk verhaal verteld over het leven daar, de overeenkomsten en verschillen met hier, kinderarbeid (millenniumdoel 8), onderwijs (millenniumdoel 2) en armoede (millenniumdoel 1). Bij een van de reizen die de kinderen in gedachten gingen maken, barstte een van hen in huilen uit. Hij wilde niet weg uit Nederland. Een prachtig aanknopingspunt voor de vertelster, die zo uit kon leggen hoe moeilijk het voor mensen is om te vluchten en hun land achter zich te laten. Overigens waren er ook kinderen die, bij de in hun fantasie geplande terugreis naar Nederland, niet meer naar huis terug wilden keren!

Bij de mbo-leerlingen werden de gastlessen ingevuld met verhaal en discussie over de

invloed van de islam, armoede, onderwijs, het dragen van een hoofddoek, de burka, de positie van vrouwen, de vlucht naar Nederland, en oorlogssituaties.

De inhoud van de lezingen voor Vrouwen van Nu / Plattelandsvrouwen ging vooral over de positie van vrouwen in Afghanistan, de rol van de cultuur en de islam, de grote invloed van de wij-cultuur in tegenstelling tot onze ik-cultuur, de invloed van oorlog, het belang van onderwijs, de vlucht en de ontwikkelingen in het land van herkomst, alsook de persoonlijke ontwikkeling van de verteller in Nederland.

Aanpak

- Vertellers kregen coaching en training bij het opzetten van gastlessen en gastlessen en lezingen werden geëvalueerd met de verteller en ook met de groep waarvoor de gastles/lezing werd gehouden.
- Basis-en speciaal onderwijsscholen kwamen met de vraag om gastlessen te koppelen aan projecten zoals de Kinderboekenweek met als thema 'de Wereld'.
- MOB scholen kwamen met de vraag om gastlessen te koppelen aan workshops / projecten zoals 'De plek waar je geboren bent' of aan de Franse film 'Intouchables' of de tv-uitzending van Puberruil.
- Via mond-op-mond reclame kregen afdelingen van Vrouwen van Nu / Plattelandsvrouwen informatie over de lezing van Shahnoz Ahmadi. Haar verhaal geeft een persoonlijk en betrokken beeld van de positie van vrouwen in Afghanistan, en daarmee ook van de positie van vluchtelingenvrouwen wereldwijd.
- In 2013 wordt de titel Ferhalen fan Fierrens omgezet in Fiere Ferhalen. De nieuwe naam is eenvoudiger uit te spreken. Bovendien staat Fiere niet alleen voor ver, maar ook voor waardigheid en kracht en voor vieren.

Middelen

• kosten personeel	12.200
• kosten activiteiten	5.300
Totaal	17.500
• bijdrage gemeente Leeuwarden	3.500
• bijdrage fondsen	14.000

A6 MONDIALE SPEURTOCHTEN

In het jaar 2012 werd Tûmba door Millenniumnetwerk Fryslân gevraagd of er mondiale tochten in Sneek en IJlst gerealiseerd konden worden in het kader van het 2015 FESTIVAL in IJlst. Tûmba ging hier graag op in, maar dit had wel tot gevolg dat de mondiale tochten in Franeker niet zijn doorgegaan. Op 14 mei 2012 overhandigde Gedeputeerde Sietske Poepjes in Sneek en IJlst 33 onderwijstassen waarin ook de mondiale tochten "Sneek, een Wereldstad" en "IJlst, een Wereldstad" van Tûmba werden aangeboden. De gedeputeerde moedigde de directeuren aan met de woorden: "Jullie core business is kinderen te onderwijzen en hierdoor de maatschappij vorm te geven. Met deze tas kunnen jullie aan de slag om van de kinderen wereldburgers van de 21ste eeuw te maken". (zie ook www.millenniumnetwerkfryslan.nl/7707/mei-2012)

Doelen

Doel van de tien mondiale tochten is om 500 leerlingen van groepen 7 en 8 van basisscholen in Franeker en Leeuwarden te laten ontdekken dat zij naast burgers van hun stad ook wereldburgers zijn en dat zij wonen in een Millenniumgemeente. Zij leren ervaringsgewijs om samen hun stad te verkennen met een mondiale blik. In deze tocht is van belang: hoe ga je met elkaar om en met je omgeving (goed burgerschap/wereldburgerschap); hoe kom je zelf in je dagelijks leven in aanraking met de rest van de wereld (produkten) en in de ontmoeting met mensen uit andere culturen.

Resultaten

- 175 leerlingen, 21 ouders en 10 leerkrachten uit Sneek en IJlst
- 11 winkeliers
- Millenniumgemeente Súdwest-Fryslân
- 310 leerlingen, 34 ouders en 19 leerkrachten uit Leeuwarden
- 14 winkeliers.

Totaal bereik: 589 personen.

Aanpak

- In samenwerking met werkgroep onderwijs van Millenniumnetwerk Fryslân zijn onderwijstassen aan 33 scholen uitgereikt in mei 2012.
- In april/mei is contact gemaakt met de winkeliers in Sneek en met Oosterhoff & Wijnsma voor actualiseren van de route, werkboekjes en handleiding voor de leerkrachten.
- De mondiale tochten zijn in samenwerking met Wereldwinkel Sneek georganiseerd in juni en juli 2012.
- In juli hebben alle scholen in Leeuwarden en omgeving een folder met aanmelding gekregen.

- In september zijn de winkeliers benaderd en heeft Oosterhoff & Wijnsma de route bekeken en de werkboekjes en handleiding voor leerkrachten geactualiseerd.
- De mondiale tochten in Leeuwarden zijn gerealiseerd in oktober en november 2012.
- Evaluatie met leerlingen door middel van vraaggesprekken in de klas met behulp van een lege wereldkaart die op school is ingevuld.

Middelen	
• kosten personeel	9.700
• kosten activiteiten	6.000
Totaal	15.700
• bijdrage gemeente Leeuwarden	4.900
• bijdrage fondsen	10.800

A7 SLUIERS EN SLIPJES

De titel Sluiers & Slipjes spreekt nog steeds tot de verbeelding. Bij de vraag “Waar denken jullie aan bij deze titel?” antwoordden jongens: “Vaak eerst aan slipjes en seksualiteit.” Vervolgens denken ze aan sluiering. De leerlingen zijn nieuwsgierig wat deze workshops inhouden.

De activiteit wordt ook in Groningen aangeboden.

Doelen

- Door middel van Sluiers & Slipjes hebben jongeren inzicht gekregen in hun kledinggedrag.
- Leerlingen zijn zich bewust geworden van verschillen in kledinggedrag en de functie hiervan op hun identiteit.
- Met elkaar discussiëren over overeenkomsten en verschillen in kledinggedrag en daardoor meer begrip krijgen voor elkaar en voor jongeren in een multiculturele samenleving.

Resultaten

- 10 lessenseries Sluiers & Slipjes in Fryslan; 201 leerlingen
- 8 lessenseries Sluiers & Slipjes in Groningen; 160 leerlingen

Totaal bereik: 361 leerlingen.

Oneworld, maandblad voor wereldburgers, besteedde paginagroot aandacht aan het project.

Evaluatie; formulier met nuloptie en na lessen hetzelfde formulier. Hoewel er een meetbare verandering is te constateren bij sommige leerlingen, blijft het peilen na een eenmalige serie moeilijk.

Verwerking op school naar aanleiding van lessenserie Sluiers & Slipjes.

Aanpak

- Aanvragen vanuit MBO Friese Poort in Leeuwarden, Friese Poort in Drachten, VMBO Sevenwolden in Grou, VMBO Marnecollege in Bolsward en Alfacollege in Groningen
- Lessenserie opgestuurd en gastlessen verzorgd.
- Startvragen voor lessenserie en evaluatievragen na lessenserie laten invullen.
- Verwerking door school zelf.

Voor volgend jaar zal de serie samen met MBO-opleiding Friese Poort worden herbekeken. De bedoeling is om de lessenserie te verbreden en het accent dat nu aanwezig was op islam en sluiering in breder perspectief te zetten.

Middelen	
• kosten personeel	5.500
• kosten activiteiten	3.300
Totaal	8.800
• bijdrage gemeente Leeuwarden	2.700
• bijdrage fondsen	6.100

A8 SBOS CONSUMPTIE VERPLICHT

“De grenzeloze generatie – geboren na 1986 – wil wel goed doen, maar alleen onder hun eigen voorwaarden van inspiratie, pragmatisme en transparantie”. (uit: Ahlers & Boender, 2011: 196)

“[Deze generatie] is een open wereldburger, met een grote handigheid in interactieve nieuwe media, die graag zijn steentje aan de samenleving bijdraagt, zolang dat maar met veel eigen initiatief gepaard kan gaan”.

(uit: <http://www.frankwatching.com/archive/2011/11/10/wie-is-generatie-z-en-hoe-bereik-je-zel/>.)

Binnen het programma Consumptie Verplicht is nu – na het tweede uitvoeringsjaar – duidelijk dat alle projectonderdelen (Upgraden, XS, FairDuurzamen) jongeren uitdagen, inspireren en hen betreft in het begrip van en transformatie tot wereldburgerschap. Onder het motto “Wat doe jij voor een betere wereld?” worden jongeren (doelgroep 12-26 jaar) uitgedaagd zelf in actie te komen voor een duurzame en rechtvaardige wereld.

Doelen

- jongeren krijgen op laagdrempelige manier informatie waarmee ze zich in kunnen zetten voor een betere wereld.
- jongeren via prikkelende en concrete actievormen aanzetten tot handelen
- aanbieden van een breed aanbod van prikkelende activiteiten waarmee organisaties zich kunnen verduurzamen.
- via activiteiten kennis overdragen aan jongeren over ontwikkelingssamenwerking en stimuleren dat deze kennis wordt omgezet in duurzaam handelen ten behoeve van een duurzame, rechtvaardige en welvarende wereld.

Resultaten 2012

- 18 Upgrades: ApocalypTAS I (13 januari; door gedeputeerde Poepjes officieel geopend), Ik sta er voor (10 februari), 1 dag gene vlees (10 februari), Gefeliciteerd met uw kind! (10 februari), Eerlijke koek en zopie (10 februari), Aqua-Wereldwater (22 maart), Hoera ik kan naar school! (29 maart), ApocalypTAS II (13 april), Mens! Je hebt recht! (5 mei), Bevrijdingssleutel (5 mei), Trade Shake (21 mei), McFair (21 mei), Vrouwen zijn niet alleen van onder goed! (25 mei), Banana for Yonibana (2 juni), Oars lte (5 juni), Fair-Vent in de tent (30 juni), ApocalypTAS III (13 juli), Knuffels voor Kampala (10 oktober), Uitgevoerd in 2012, maar tellen mee voor 2013: Fairvoer in de trein (2 november), WAD Groningen (3 december), Serious Vegetarisch Schiermonnikoog (16 december), Alle handen voor KiKa! (21 december). Daarnaast zijn er ook nog 6 Upgrades uitgevoerd die helaas niet tellen als een echte Upgrade, bijvoorbeeld omdat er geen filmpje van is gemaakt.
- 12 XS: 17 januari (twee maal), 30 januari, 6 februari, 8 februari, 22 februari, 6 maart (twee maal), 23 april, 28 september, 1 oktober, 10 oktober.

Uitgevoerd in 2012, maar tellen mee voor 2013: 27 november, 10 december.

- 8 Fairduurzamingen (tegen 12 die voor 2012 begroot waren): IFMSA Groningen (20 februari), It Badhûs (1 mei), Piter Jelles (22 juni), CSG Comenius (22 juni), Chr. Gymnasium Beyers Naudé (18 oktober), Tûmba (5 november), MAS-shop (15 november), Friese Milieu Federatie (31 november).

- media-aandacht: op veel websites werden berichten en foto's van de Upgrades geplaatst; provinciale kranten en omroep besteedden aandacht aan de Upgrades (Friesch Dagblad, Leeuwarder Courant, Omrop Fryslân, RTV Mercurius, FroeksTV). Ook inzet social media (Facebook, Twitter).

Er zijn in 2012 4 extra Upgrades en 2 extra XS-en uitgevoerd, alsook 4 minder Fairduurzamingen. In overleg met de landelijke uitvoerder worden deze meegeteld in de resultaten van 2013.

- direct bereik:

Upgrades; 220 leerlingen – 2200 Friese of Groninger burgers

XS: 420 jongeren die een XS bijwonen

Fairduurzamingen: 8 scholen, bedrijven, instellingen of organisaties in Fryslân die zich committeren aan minimaal 3 punten waarop zij hun eigen bedrijfsvoering Fair-er en/of duurzamer maken.

Aanpak

- 2012 was het jaar van het activeren en inzetten van nieuwe media vormen (eigen facebook UpgradenFryslân en twitteraccount UpgradenFryslân)

- Leerlingen en studenten informeren en enthousiasmeren over de mogelijkheden om zelf actief bij te dragen om 'de wereld een beetje beter te maken' met behulp van een eigen ontwikkelde Prezi en gastlesprogramma.

- Uitleg geven over doelstelling Consumptie Verplicht en instructies voor uitvoeren project

- Verspreiden en verwerken menukaarten

- Aanleggen van een geïnteresseerdenlijst.

- Verzamelen van perspublicaties en deze tezamen met de filmopnames na afloop van ieder event rondsturen aan betrokkenen en geïnteresseerden.

Middelen

- kosten personeel

64.700

- kosten activiteiten

15.900

Totaal

80.600

- bijdrage provincie Fryslân

30.100

- bijdrage SBOS

49.600

- bijdrage fondsen

1.000

A9 SBOS MVO-MKB MVO LOONT

Veel enthousiaste deelnemers hebben genoten van verschillende MVO-activiteiten in 2012 – bedrijfsexcursies, Duurzaam Doe Je Zelf-shows en bijeenkomsten. Verduurzaming van de Friese markt is mooi doorgegaan!

Doelen

- MKB-ers dragen bij aan actief mondiaal burgerschap via verduurzaming van hun keten en van hun bedrijfsvoering. Via communicatie hierover stimuleert het COS samen mondiaal burgerschap onder ondernemers en consumenten op de Nederlandse markt.
- MKB-ers, ondernemersverenigingen en inkopers zijn zich in 2015 meer bewust van het belang en de voordelen van MVO en handelen vanuit een hoger kennisniveau en zijn beter in staat mondiaal burgerschap in Nederland te promoten.

Resultaten

- 1 Inspiratiepresentatie op 21 april 2012 in Burgum bij een duurzaamheidsevent.
- 2 MVO-excursies: bij ECOstyle in Appelscha (22 mei 2012) en Meijer Products in Hemelum (14 december 2012).

Inhoud van de excursies: inleidend presentatie door Tûmba over het belang van MVO, presentatie ondernemers over praktijkvoorbeelden, aanpak en ervaringen - interactie met het publiek. Rondleiding in het bedrijf en daarna Duurzaam Doe Je Zelf-show. Tot slot netwerken.

- 2 MVO-bijeenkomsten: bij de Blokhuispoort (19 september 2012) en de Harmonie (12 december 2012) in Leeuwarden.

Inhoud van de bijeenkomsten: inleiding door Tûmba over het belang van MVO, presentatie gastspreker, Duurzaam Doe Je Zelf-show en tot slot netwerken.

- 4 Duurzaam Doe Je Zelf-shows

DDJZ zorgt voor draagvlak voor MVO, het is een interactieve quiz voor jong en oud, voor hoger en lager opgeleide medewerkers van bedrijven. Biedt inzicht in MVO en duurzaamheid door kennisvragen, activiteiten en interactieve spellen.

- Direct bereik: 230 MKB-bedrijven

Indirect bereik: ± 3000 ondernemers middels uitnodigingen en media

De bereikte MKB-ers zijn afkomstig uit Leeuwarden en andere gemeenten, verspreid over de hele provincie.

- Opbouw en uitbreiden van netwerk: 300 bedrijven

- 1 op 1 contacten met MKB-ers tussen 1 januari en 31 december: 88

- Beïnvloeden publieke opinie door de media: persberichten over de MVO-activiteiten; regelmatig artikelen en informatie over het noodzaak van MVO via eigen website en social media (Twitter, Facebook, LinkedIn).

- Eigen deskundigheidsbevordering middels landelijke MVO-bijeenkomsten en trainingen.

Aanpak

- Samenwerking met lokale en regionale spelers en stakeholders: koplopers op het gebied van MVO ingeschakeld; ondernemersverenigingen en -netwerken benaderd.
- Via netwerken tijdens verschillende evenementen zijn producten en diensten onder aandacht van MKB-bedrijven gebracht.
- Communicatie:
 - mailingbrieven naar het netwerk;
 - persberichten;
 - media naar activiteiten uitgenodigd;
 - naast website ook social media gebruikt (Twitter, Facebook, LinkedIn) om producten en diensten zichtbaarder te maken en bereik te vergroten.
- Nauwe samenwerking met de COSsen.

Middelen

• kosten personeel	16.000
• kosten activiteiten	5.800
Totaal	21.800
• bijdrage provincie Fryslân	9.500
• bijdrage SBOS	12.200

PRODUCTEN GELIJKE BEHANDELING

BI KLACHTBEHANDELING & REGISTRATIE

Iedere burger heeft recht op bescherming tegen discriminatie. In 2009 is om die reden de 'Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen' ingevoerd. Deze wet verplicht gemeenten om hun burgers toegang te bieden tot een onafhankelijke discriminatievoorziening die de wettelijke taken van bijstand en registratie dient uit te voeren. De gemeenten ontvangen hiervoor een vergoeding van de Rijksoverheid. Het Discriminatie Meldpunt is door de Friese gemeenten bij Tûmba ondergebracht. Wie te maken krijgt met ongelijke behandeling kan bij Tûmba aankloppen voor hulp en advies. Discriminatie vindt plaats op grond van afkomst, huidskleur, nationaliteit, leeftijd, burgerlijke staat, homo- of heteroseksualiteit, geslacht, taal, handicap, chronische ziekte, inkomen, religie of levensovertuiging.

Uitspraak van een melder: " ik heb nooit geweten hoeveel steun en kennis jullie kunnen bieden als mensen ten einde raad zijn".

Doelen

- De inwoners van de Friese gemeenten beschikken over een laagdrempelige voorziening waar zij terecht kunnen met klachten en meldingen over discriminatie
- De voorziening is ingericht volgens de wettelijke maatstaven en de Algemene Maatregel van Bestuur ten aanzien van anti-discriminatievoorzieningen
- De voorziening voldoet aan de kwaliteitscriteria van de landelijke brancheorganisatie
- Gemelde incidenten van ongelijke behandeling en discriminatie zijn conform een landelijk protocol geregistreerd en landelijk en regionaal beschikbaar voor gegevensonderzoek
- Eén op de vier volwassen inwoners van de 27 gemeenten kent Tûmba
- Bedrijven die zich schuldig maken aan wettelijk ontoelaatbare leeftijdsindicaties bij vacatures zijn hierop aangesproken en hebben informatie en advies ontvangen
- Bij gemeentelijke loketten (o.a. WMO), politie, docenten, jongerenwerkers heeft men kennis van de werkwijze van het meldpunt en kan men gericht doorverwijzen

Resultaten

- 273 Friese meldingen over discriminatie zijn geregistreerd en in behandeling genomen als melder dit wenste.
- Tientallen conflicten zijn opgelost, melders ontvingen advies, melders zijn juridisch bijgestaan of vonden een luisterend oor. Ook waar geen bewijs was voor discriminatie, is het luisterend oor en het advies van belang, omdat melders hierdoor een negatieve ervaring kunnen verwerken en loslaten.
- Een zaak is voorgelegd aan Het College voor de Rechten van de Mens. Bij drie andere zaken is intensief overleg gevoerd met het College om een melding inhoudelijk te behandelen.
- Bij 6 zaken is aangifte gedaan bij de Politie. Daarnaast zijn 33 discriminerende bekladdingen

bij Tûmba gemeld door de politie.

- 25 bedrijven ontvingen informatie en advies op het gebied van leeftijdsdiscriminatie, naar aanleiding van het stellen van leeftijds- en geslachtscriteria bij een vacature, hetgeen in strijd is met de wet.
- Er vond afstemming plaats met de politie en het Openbaar Ministerie in het samenwerkingsverband “Regionaal Discriminatie Overleg”.
- 25 informatieverzoeken over (on)gelijke zijn behandeld. Dit waren met name inhoudelijke vragen van journalisten, beleidsmakers, politici en studenten.

Aanpak

- Tûmba is een antidiscriminatievoorziening voor alle Friese gemeenten.
- het Discriminatie Meldpunt werkt vraaggestuurd.
- de werkwijze van Tûmba sluit aan bij de wettelijk voorgeschreven criteria omschreven in de Algemene Maatregel van Bestuur, behorend bij de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen.
- Tûmba werkt volgens het landelijk vastgestelde klachtbehandelingsprotocol (deze is openbaar via de website).
- Tûmba werkt volgens het landelijk vastgestelde registratieprotocol (dit is bijvoorbeeld van belang om wetenschappelijk onderzoek mogelijk te maken door eenduidige registratie).
- Tûmba is aangesloten bij het College Bescherming Persoonsgegevens in verband met het registreren van persoonsgegevens.
- Tûmba is lid van de Landelijke Brancheorganisatie van Antidiscriminatiebureaus. Tûmba is tevens bestuurslid van deze vereniging.
- Tûmba neemt deel aan landelijke werkgroepen en bijscholingen op het gebied van klachtbehandeling, registratie en juridische zaken ten bate van een landelijke uniforme werkwijze, deskundigheidsbevordering en kwaliteitsontwikkeling.
- Er is publiciteit gegeven aan het meldpunt via diverse advertenties, vermelding in telefoongidsen, gemeentegidsen, op diverse websites.
- Op de website van Tûmba is aangegeven hoe een discriminatieklacht gemeld kan worden en wat er van de klachtbehandeling verwacht kan worden.
- Tûmba onderhoudt contact met ketenpartners (welzijnsorganisaties, COC, politie, Justitie, Slachtofferhulp, etc.).

Middelen

• kosten personeel	169.600
• kosten activiteiten	45.600
Totaal	215.200
• bijdrage Friese gemeenten (Rijksregeling)	215.200

B2 RAPPORTAGE EN MONITORING

Om gelijke behandeling beleidsmatig te kunnen stimuleren en discriminatie tegen te gaan en te voorkomen, is het noodzakelijk zicht te hebben op de omvang en aard ervan. Op basis van de jaarcijfers van de discriminatiemeldingen bij Tûmba ontstaat een beeld van de meldingen in Fryslân. Ook voor vervolgonderzoek, op regionaal, landelijk en internationaal niveau zijn de jaarrapportages van belang.

Doelen

- De jaarlijkse monitor geeft een beeld van de aard en omvang van meldingen op het gebied van ongelijke behandeling in Fryslân
- Met behulp van de monitorfunctie van Tûmba nemen instellingen, bedrijven en overheden maatregelen om ongelijke behandeling tegen te gaan
- Tûmba levert cijfers en informatie aan voor nationale en Europese rapportages over discriminatie.

Resultaten

- De “Monitor Discriminatie Fryslân 2012 ” is in maart 2013 gepubliceerd
- De monitor is verspreid naar gemeenten, diverse organisaties en ketenpartners
- De monitor is besproken in het Regionaal Discriminatie Overleg met justitie en politie
- De monitor is gepresenteerd aan de Vereniging Friese Gemeenten
- De discriminatiemeldingen 2012 zijn gerapporteerd aan het LBA, de Anne Frank Stichting en het ‘European Union Agency for Fundamental Rights’ (FRA) in Wenen ten bate van landelijke en internationale rapportages. Overheden zijn volgens internationale verdragen verplicht deze cijfers te rapporteren
- De Friese monitor is aangeleverd voor het provinciale Informatie en Kennispunt (IKP)
- De cijfers discriminatie-meldingen 2012 zijn aan de Friese gemeenten aangeleverd, conform het format dat door het ministerie is vastgesteld is samenwerking met de antidiscriminatievoorzieningen.

Aanpak

- De monitor is bestemd voor een breed publiek en is breed verspreid (1500 exemplaren) onder samenwerkingspartners
- Diverse media hebben aandacht besteed aan de inhoud van de monitor (regionale TV, radio, kranten, websites)
- Tûmba neemt deel aan de landelijke werkgroep monitoring en de werkgroep politie/OM ten bate van een landelijke uniforme werkwijze, deskundigheidsbevordering en het delen van kennis
- Gevraagd en ongevraagd is advies en informatie gegeven aan instellingen, bedrijven en

overheden over beleid en het tegengaan van ongelijke behandeling, waarbij de Monitor is ingezet.

Middelen	
• kosten personeel	9.800
• kosten activiteiten	4.300
Totaal	14.100
• bijdrage Friese gemeenten (Rijksregeling)	14.100

B3 PREVENTIE & EDUCATIE

P & E weet op een vaak ludieke wijze jongeren én ouderen op een andere manier te leren kijken naar anderen en zichzelf; na te denken over eigen-aardigheden en vooroordelen; taboes rond met name seksualiteit bespreekbaar te maken; vorm te geven aan daadwerkelijk samen-leven. Diverse werkvormen en gastlessen voor basisschoolleerlingen, studenten van middelbaar en hoger onderwijs, maar ook maatschappelijke instellingen, worden ingezet om de 'blik' te verruimen en het gesprek met elkaar aan te gaan.

Reactie van een docent: "De leerlingen worden in hun waarde gelaten maar toch geprikkeld en aangesproken".

En uit een verslag van een leerling: "Er waren veel meer vormen van discriminatie dan ik dacht. Huidskleur, afkomst, geloof, homo of lesbische".

Een andere leerling: "Ik vond het om eerlijk te zijn heel indrukwekkend al die verschillende vormen van discriminatie. Gelukkig beoordeel ik niemand op zijn huidskleur of geloof".

Doelen

- Jongeren hebben kennis van verschijningsvormen van ongelijke behandeling.
- Jongeren zijn zich bewust van de gevolgen van discriminatie.
- Jongeren weten hoe te reageren op discriminatie, als getuige en als slachtoffer.
- Jongeren die in het dagelijks leven en op school weinig in contact komen met kinderen met andere culturele achtergronden krijgen inzicht in de verschillende aspecten van de interculturele samenleving.
- Jongeren hebben kennis gemaakt met de positieve kanten van diversiteit (niet alleen diversiteit op afkomst, maar ook als het gaat om lichamelijke beperkingen, homoseksuele gerichtheid, taal, etc.).

Resultaten

- 71 klassen in de provincie werden bereikt met gastlessen en workshops. Op 2 basisscholen werden professionals ondersteund. Op 3 scholen voor voortgezet onderwijs en 1 HBO-opleiding werden adviserende gesprekken gevoerd. Leerlingen van 2 scholen kwamen bij Tûmba om specifieke informatie.
- Er werden 3 workshops gegeven: aan medewerkers van de Raad van Kinderbescherming, aan Slachtofferhulp en aan Vluchtelingenwerk Noord-Nederland.
- Er werd de training 'Hoe om te gaan met discriminatie op de werkvloer' gegeven aan medewerkers van een WMO-loket in een Friese gemeente.
- Tweemaal is er informatie verstrekt bij een naturalisatiebijeenkomst.
- Tûmba was medeorganisator van het kinderprogramma tijdens de Provinciale 4 mei-herdenking in Leeuwarden.

Docenten beoordeelden de inhoud en de gehanteerde werkvormen zeer positief. Ze geven aan dat de lessen goed aan sluiten bij de beleavingswereld van de leerlingen.

Aanpak

Scholen weten Tûmba te vinden via onze eigen website, publicaties in de media, of op aanraden van collega's in het onderwijs. Steeds vaker komen scholen na een eerder contact (gastles) ook met een vraag naar een specifiek thema.

'Veertig dagen zonder schelden (&#*()!^(@)%!)' kreeg veel aandacht in zowel provinciale als landelijke media. Dagblad Trouw gaf in een paginahoge kolom ruimte aan het project.

Leerlingen van de basisschool voor speciaal onderwijs Aquamarijn tekenden een persoonlijk contract waarin ze beloofden 40 dagen lang geen scheldwoorden te gebruiken. Voor noodgevallen bedachten de kinderen alternatieve 'scheldwoorden': cola en popcorn. Als afsluiting kregen de kinderen een certificaat en gingen ze naar de film.

In 2013 wordt '40 dagen' na deze pilot een zelfstandig project.

'Spiegeltje spiegeltje', een werkvorm waarin deelnemers in kleine groepen letterlijk en figuurlijk een spiegel wordt voorgehouden, werd een aantal malen op scholen ingezet. De deelnemers krijgen zeven levensgrote foto's van mensen te zien. Individueel krijgen ze een vragenlijst over de foto's, waarin ze bijvoorbeeld moeten aangegeven wie volgens hen de zwerver is. Vervolgens wordt hun een echte spiegel voorgehouden, waarmee ze de antwoorden, in spiegelschrift geschreven, kunnen lezen. De uitkomsten zijn verrassend en ontzenuwen op een directe manier de beeldvorming van mensen over hun landgenoten.

'Jij en ik' hanteert dezelfde werkvorm – opnieuw levensgrote foto's van mensen – maar dan met meer foto's. In 2012 werd deze werkvorm op scholen, jaarmarkten en manifestaties ingezet. De vorm leent zich goed voor grote groepen, waarin uitgegaan wordt van het begrip 'gamemification' (in Fryslân het 'Zelle-effect' genoemd), waarmee mensen op een speelse manier nieuwsgierig worden gemaakt.

In een aantal gastlessen werden de vluchtverhalen van migranten verteld.

Op 21 maart, de Dag tegen Racisme, werd Wie van de Drie in een aangepaste vorm gespeeld. Nu moesten de deelnemers raden wie van de drie Surinaamse panelleden de echte directeur was.

Evaluatie van de gastlessen vindt plaats door het invullen van een evaluatieformulier door de docenten.

De informatiestand van Tûmba was aanwezig op verschillende festivals, markten, en bij een groot aantal gemeentes.

Middelen	
• kosten personeel	39.100
• kosten activiteiten	14.400
Totaal	53.500
• bijdrage provincie Fryslân	35.000
• bijdrage Friese gemeenten (Rijksregeling)	6.600
• bijdrage gemeente Leeuwarden	9.100
• bijdrage gemeenten	2.800

B4 ACTUALITEIT

Product is inhoudelijk ongewijzigd uitgevoerd: Tûmba reageerde in 2012 gevraagd en ongevraagd op actuele kwesties gerelateerd aan discriminatie en sociale uitsluiting. Wel zijn er aanzienlijk meer activiteiten ondernomen dan oorspronkelijk gepland.

Doelen

- De publieke opinie wordt beïnvloed door debat en argumenten met het doel discriminatie en uitsluiting tegen te gaan en gelijke behandeling te bevorderen.
- Een actueel issue wordt op de politieke agenda van de lokale of landelijke politiek geplaatst
- Informatie wordt gedeeld.
- Uitwisseling wordt gestimuleerd.

Resultaten

- Er zijn niet 3 maar 5 opiniërende artikelen geplaatst. In de Leeuwarder Courant (LC) een Te Gast over mensenrechten en een bijdrage over Facebook, artikelen in LC en Friesch Dagblad (FD) over ABN Amro, die Friese akten weigerde, en in het FD een dagboek van een van onze medewerkers die de verkiezingen in de VS bijwoonde.
- Er is niet 1, maar er zijn meerdere activiteiten gehouden (zie verder: Oranjeactie, bijdrage aan film en 4 mei herdenking Franeker)
- De bijeenkomst over Facebook had (ook) het karakter van een netwerkbijeenkomst.
- Er zijn niet 10, maar 12 radio- en televisiebijdragen geleverd. In de LC verscheen een interview met onze nieuwe voorzitter Naima Zoundri, in het FD een verhaal met als kop: "Homo wordt steeds meer een scheldwoord", 4 artikelen in LC en FD en twee tv-items werden gewijd aan de legendarische actie van de Oranjemannen in 1942, de LC schreef 3 artikelen over onze Facebook-bijeenkomst, en voor Omrop Fryslân radio reageerden wij op overwinning van Obama. Rechtstreeks vanaf Times Square...

Op zeker 20 websites (gepland: 10) is over onze activiteiten geschreven, van Social Media club 058 tot www.kaatsen.nl

Aanpak

Oranjemannen

De PC van 1942 werd legendarisch omdat drie kaatsers in oranje shirts het veld opkwamen, terwijl de Ortskommandant in de PC-tent zat. Uit respect voor deze actie vormden op 9 mei 550 Franeker scholieren in oranje sportshirts het woord Respekt! op het Sjûkelân. Hun actie stond dezelfde dag nog op de voorpagina van de LC. Ook Omrop Fryslân radio en -tv, GP-tv en een groot aantal huis-aan-huisbladen schonken uitvoerig aandacht aan de actie. Tûmba werkte mee aan een (ook) landelijk uitgezonden film over de oranjemannen en we schreven een zesdelige artikelenserie voor de Frankere Courant.

Tenslotte participeerde Tûmba in de organisatie van de 4 mei herdenking in Franeker, waar de film in première ging.

Kansen en gevaren Facebook

De kansen en gevaren van Facebook waren onderwerp van gesprek op een bijeenkomst van de Thorbecke Academie, uitgeverij Elikser en Tûmba. Onder anderen internetjournalist Peter Olsthoorn en D66 Europarlementariër Sophie in 't Veld voerden het woord. Er waren 80 aanwezigen. *Hjoed* opende er 's avonds mee, in de LC verschenen drie artikelen.

S'Walk

Tûmba onderzocht in 2012 de mogelijkheden voor de organisatie van een nachtelijke wandeltocht waarbij iedereen liederen over vrijheid en respect zou zingen: Sing and Walk, afgekort S'Walk. De tocht zou voor Tûmba op termijn geld moeten opleveren. Na overleg met mensen van de Slachte, die die kans niet groot achtten, hebben we besloten het plan te laten vallen.

Regenboogvlag op Oldehove

Op de Nationale Kom-uit-de-kastdag hesen wethouder Andries Ekhart van Leeuwarden, COC-voorzitter Selma Bouwer en onze directeur Brenda Ottjes, de regenboogvlak op de Oldehove. De provinciale media schonk er aandacht aan.

Middelen	
• kosten personeel	13.300
• kosten activiteiten	7.800
Totaal	21.200
• bijdrage provincie Fryslân	7.900
• bijdrage gemeente Leeuwarden	4.900
• bijdrage gemeenten	2.800
• bijdrage fondsen	5.500

B5 LHBT / HOMO-EMANCIPATIEBELEID

Tijdens een Wie van de Drie-workshop op een middelbare school in Heerenveen stapt na afloop een leerling van Turkse komaf naar voren en geeft de enige echte homo-kandidaat een hand en spreekt haar diepe respect uit naar hem. Ze vraagt de klas om een warm applaus voor deze kandidaat en de overige kandidaten omdat ze zich zo kwetsbaar op durfden te stellen.

Doelen

- Mensen die homoseksueel zijn, met name jongeren, groeien op in een meer tolerante omgeving, zij kunnen zichzelf zijn zonder direct of indirect uitgescholden te worden; zij voelen zich veilig.
- Het woord 'homo' wordt door jongeren als scheldwoord gebruikt. Op minimaal 30% van de scholen voor voortgezet onderwijs wordt dit scheldwoord uitgebannen.
- Alle Friese scholen voor voortgezet onderwijs en ROC's nemen kennis van de campagne voor homo-tolerantie en tegen het scheldwoord 'homo' en hangen tenminste de poster op in school.
- Er is een pool van vrijwilligers, zeer divers samengesteld qua homo- en heteroseksualiteit en qua allochtone en autochtone achtergrond. Deze vrijwilligers zetten zich in de provincie in voor homo-emancipatie, onder andere bij het spelen van het voorlichtingsspel Wie van de drie.
- Bij de politie is extra aandacht voor de aanpak van homodiscriminatie. Herkenning is hierbij een belangrijk aspect.
- Het doel is niet om mensen positief over homoseksualiteit te laten denken (dat zouden we wel willen, maar dit valt uiteraard onder de vrijheid van het hebben van je eigen mening); het doel is wél om de mensenrechten en de veiligheid te waarborgen.

Resultaten

- Er zijn 38 workshops/gastlessen uitgevoerd. Hiermee zijn er tussen 750 en 800 leerlingen bereikt. De werkvorm slaat erg aan omdat leerlingen van begin tot eind erg actief betrokken worden. Bovendien blijkt de speelse vorm erg laagdrempelig waardoor de participatie van leerlingen nog groter wordt.
- Een aantal keren is er door scholen gemeld dat er leerlingen na de workshop "uit de kast" zijn gekomen.
- Docenten zijn ook enthousiast. Er is al over gesproken om de workshop ook aan te bieden aan schoolpersoneel.
- De werkvorm Wie van de Drie / Wie is de homo? is ook ingezet in verzorgingstehuizen om met bewoners en personeel in gesprek te komen over het onderwerp homoseksualiteit. Verder zijn er workshops uitgevoerd bij de Raad van Kinderbescherming en een Doopsgezinde gemeente.

- Door zowel lokale als landelijke media is er aandacht geweest voor WVDD. (LC, Omrop Fryslân, Metropolis van de VPRO).
- Het project kreeg ook een landelijke prijs. De locatie AOC Buitenpost ontving de 'Kleur in Groen'-award, de prijs verbonden aan het actieplan 'Kies Kleur in Groen', dat culturele diversiteit wil bevorderen.
- Tijdens het beliefs-RDO (Regionaal Discriminatie Overleg) met politie en Openbaar Ministerie is het onderwerp LHBT-discriminatie standaard op de agenda gezet.
- Diverse scholen die WVDD-workshops ontvingen geven aan dat het gebruik van het woord 'homo' als scheldwoord afneemt.

Aanpak

Er is een vrijwilligersgroep van 20 tot 25 mensen samengesteld. Deze groep bestaat uit zowel homo- als heteroseksuele mensen. In wisselende samenstellingen gaan deze in drietallen mee naar scholen om de WVDD-workshops uit te voeren. Tijdens een workshop die anderhalf uur duurt proberen leerlingen er achter te komen welke van de 3 kandidaten werkelijk homoseksueel zijn. Hiertoe mogen ze beurtelings vragen stellen aan de kandidaten. Na een viertal rondes moeten ze hun definitieve keuze bekend maken. Niet zelden blijkt dan dat ze het na 4 rondes nog niet weten. Tijdens de vragenrondes komen echter wel veel vooroordelen en taboes naar boven die in het daaropvolgende nagesprek uitvoerig besproken worden.

Voor de vrijwilligers is er een training ontworpen. In deze training leren vrijwilligers om te gaan met lastige vragen en situaties en het begeleiden van kleine gespreks groepjes tijdens de nabespreking van het spel.

De campagne is uitgezet bij alle Friese scholen. Ter ondersteuning van de campagne zijn er posters ontwikkeld die op scholen worden verspreid.

Op een aantal scholen zijn advies- en begeleidingsgesprekken gevoerd met docenten en leerlingenraden.

Middelen

• kosten personeel	33.000
• kosten activiteiten	7.100
Totaal	40.000
• bijdrage gemeente Leeuwarden	10.000
• bijdrage gemeenten	10.000
• bijdrage SIF	20.000

KOSTEN EN INKOMSTEN

KOSTEN EN INKOMSTEN WERELDBURGERSCHAP 2012

(Bedragen in 1000 euro/ uurprijs €78,50)

Product	Uren	Kosten personeel	Kosten activit.	kosten totaal	Subs Prov	Subs SBOS	Subs L'warden	Subs. Gemeenten	Fondsen e.d.	Opbrengst totaal
A1 Serviceloket	309	24,3	8,1	32,4	19,7		2,7	3,0	7,0	32,4
A2 Fryslân Fair Trade	540	42,4	9,8	52,2	45,9				6,3	52,2
A3 Publieke opinie	83	6,5	1,5	8,0	4,7				3,3	8,0
A4 Onderzoek	23	1,8	2,2	4,0	2,5				1,5	4,0
A5 Ferhalen fan fierrens	156	12,2	5,3	17,5			3,5		14,0	17,5
A6 Mondiale speurtochten	124	9,7	6,0	15,7			4,9		10,8	15,7
A7 Sluiers & Slipes	70	5,5	3,3	8,8			2,7		6,1	8,8
A8 Consumptie verplicht	869	64,7	15,9	80,6	30,1	49,6			1,0	80,6
A9 MVO	222	16,0	5,8	21,8	9,5	12,2				21,8
Projecten divers, afgehandeld	160	12,6	13,2	25,8					25,8	25,8
Totaal	2556	195,7	71,1	266,8	112,4	61,8	13,8	3,0	75,8	266,8

De uurprijs is inclusief huisvestingskosten.

De activiteitenkosten zijn inclusief organisatiekosten als telefoon, reiskosten, accountantkosten e.d..

KOSTEN EN INKOMSTEN GELIJKE BEHANDELING 2012

(Bedragen in 1000 euro/ uurprijs €78,50)

Product	Uren	Kosten personeel	Kosten activit.	Kosten totaal	Subs Prov	Subs Gemeenten wettelijke taken Minist. BZK	Subs L'warden projecten	Subs Gemeenten projecten	Subs SIF (prov.)	Fondsen e.d.	Opbrengst totaal
B1 Klachtbeh. & registratie	2160	169,6	45,6	215,2		215,2					215,2
B2 Rapportage & monitoring	125	9,8	4,3	14,1		14,1					14,1
B3 Preventie & educatie	498	39,1	14,4	53,5	35	6,6	9,1	2,8			53,5
B4 Actualiteit	170	13,3	7,8	21,2	7,9		4,9	2,8			21,1
B5 LHBT/ homo-emancipatiebeleid	420	33,0	7,1	40			10	10	20		40
Totaal	3373	264,8	79,2	343,9	42,9	235,9	24	15,6	20	5,5	343,9

De uurprijs is inclusief huisvestingskosten.

De activiteitenkosten zijn inclusief organisatiekosten als telefoon, reiskosten, accountantkosten e.d..

De definitieve verantwoording van het Provinciale SIF-budget vindt in 2014 plaats bij afronding van het meerjarenproject.